

סנהדרין נב-א

עניין: את אביה היא מחללת

מרדכי

[דף נב ע"א] את אביה היא מחללת שאם ה' היו נוהגין בו קודש בו'. פרש"י לפתוח ראשון ולצדק ראשון אומר אני אם כן כהן שיש לו צד שהמירה דתה או רק זינתה וזו אין לו לפתוח ראשון ולצדק ראשון ואומר לי מורי קרובי דמלי לפרש הכא נוהגין בו חול דרשות הוא וכיון דרשות הוא יכול לפתוחי ולצדק ראשון:

מגן אברהם ס"י קכח

ולצדק ראשון (מרדכי סנהדרין רמז תשי). אלל פשיטא דנושא כפיו, ועיין סעיף ל"ט: סב מוה"ק. ז"ע, דהא אמרינן בסנהדרין פרק ו' [ג, ה] לרבי שמעון שריפה חמורה שכן נחנה לצד כהן שזינתה ומאי חומרא שכן מחללת את אביה, ואי חיאת דצד כהן שעבדה עבודה אלילים נמי מחללת את אביה א"כ מנא לן דשריפה חמורה, הא כשעבדה עבודה אלילים היא נסקילה, אלל על כרחך דדוקא צונות מחללת אביה דהוה ליה לשמרה מונות שלא תחיד עס אדם, כדאיתא בכתובות [מ, ה] שסוקלין אותה על פתח בית אביה כלומר ראו גדולים שגדלתם, אלל שאר עבירות אין יכול לשמרה. ובמרדכי [סנהדרין רמז תשי] כתב ח"ל, כהן שיש לו צד שהמירה או רק זינתה וכו', [ע"כ]. והכי פירשו, כשהמירה א"כ מסתמא זינתה ג"כ כדאיתא בזה"ע סימן ז' סעיף י"א, או אפילו רק זינתה לחוד מחללת אביה. וכן משמע מדקאמר צד ולא קאמר צדן שהמיר, אלל על כרחך לא קפדינן אלל אונות. ואע"ג דכשהמירה אביה צדשות לשמרה מונות, מכל מקום הוה ליה ללמדה נקטנותה, כמו שפשה שמואל [טז, א] דלא שצק לנחיתה למגיה צדדי דהדי דלא ליפלי גופא

די באר לרבי דוד מן זצ"ל חלק ח' פרשת אחרי

(ג) ונראה בהקדם מש"כ בפי' הטור עה"ת כאן עמש"כ באש תשרף וז"ל, לפי שכל מעשה הכהנים באש, לפיכך מיתתה באש, ע"כ, וכמובן שהדברים צ"ב, ומזה נראה ללמוד, שהחייב המיוחד על זנות דבת כהן נובע ממה שבאה עבירת הזנות מחמת הכהונה וכלהן בס"ד, והכהונה ענינה באש הוא דלכן כל מעשה הכהנים באש, ולכן ישנו העונש בחטא עצמו שהוא בכהונה שהיא אש ואותה אש עצמה הוא עונשה.

(ד) ובביאור הדבר נראה, דענין הזנות בכלל ובעריות בפרט, הרי מלבד עצם האיסור האמור למנוע את עבירת העבירה, הרי ניתן מהש"ת גם גדר וגבול וחומה בנפש האדם למנוע את הדבר, והזנות תיתכן רק בפריצת הגדר והחומה, וכמבואר בלשון רש"י בפ' וישלח (בראשית פל"ד ז') שהאומות גדרו עצמן מן העריות, וכ"ה בששה"ש רבה פ"ד כ"ד על א"א, עיי"ש בנתיב גדרות מן העריות וכו', ועיי"ש לשון זו על שרה ויוסף בירידתם למצרים, דמבואר שמירה מן העריות ע"י גדר וחומה, וביוק"פ פכ"ד ו' איתא, כל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה, הרי שמניעה מערוה רק מכא גדר של ערוה הוא.

וענינו נראה, עפ"י הסוגיא דסנהדרין דף ל"ז. עיי"ש לגבי עריות, שאע"פ שאש בנעורת התורה העידה עלינו סוגה בשושנים, שאפילו סוגה בשושנים לא יפרצו בה פריצות, ועיי"ש ברש"י שהכוונה היא שגדרה היא בשושנים, דמבואר שאם יש אזהרה ומניעה על עריות אע"פ שאש בנעורת היא, היינו משום שהאזהרה גדר וחומה היא ע"ז וזה שומר מלעבור על עבירות אלו, (ועיין בגמ' ביומא דף ע"ה, כל הנותן עינו בכוסו עריות כולן

איגרת הגר"א

ועל קללה ושבועה וקרב תפי אותם ולא תרחמי עליהם פלל, פי' חס ושלום בקלקול הבנים יענשו אב ואם מאד. ואף אם תדריכי אותם תמיד במוסר ולא יקבלוהו, או לאותה בוששה והצער והבזיון בעולם הבא, את אביה היא מחללת, כמאן קרינן לרשע בן צדיק רשע בן רשע כו', וכן שאר דברים לשון הרע ורקיילות, ושלל איכלו וישתו פי' אם בברכה ראשונה ואחרונה וברפת המזון וקריאת שמע, והכל בכונה.

חפץ חיים ספר שם עולם ח"א פט"ז

וידע דעצה זו האמור בקרא, כולל עוד לכמה סוגי אנשים שהם אינם סריסים בעצם ואף על פי כן לא צדיפי מהם, ואדרבה גרועים מהם, בגון שיש לו בנים שסרו מדרך התורה [לפי מה שפצוי בעיונותינו הרבים, שהולכים למדינות וחוקות ונעשה בעיניהם הפקר התורה ומצוותיה, וכל פי האי גונא ה]. דשם, אף בלתי עצה זו שנתן לו השם יתברך, לא יוכל הסריס לחשוב בעצמו רק שהוא צע צע יבש ולא יעשה פרי לגצח, אכל מכל מקום אין להקדוש ברוך הוא צער ממנו, מה שאין כן בזה, שיש לו בנים שמורדים בהשם ומפרים תורתו, בנדיא אין להשם יתברך נחת מצאצאיו קלל וקלל, וגם כבודו בעצמו מתחלל בזה מאד. כמו דכתוב באשה זונה (ויקרא כא, ט): "את אביה היא מחללת", ואמר חכמינו זקונם לברכה בסנהדרין (נ"ב, ט), שאומרים: ארור שנה ילד, ארור שנה גדל, וגם יהיה לו ממנו בנים גדול אחר כך בעולם העליון, שיעצא ממנו בן ממרה ומקציע להשם יתברך. וקמו שכתב הגר"א ז"ל באגרתו הקדושה "עלים לתרופה", שאף אם ידריך תמיד בנים במוסר ולא יקבלום, או לאותה בוששה והצער והבזיון בעולם הבא.

ועל כן העצה היעוצה לאיש בזה, שישפח את תולדותיו הראשונים לגמרי, אחרי שלא יועילוהו ולא יצילוהו ליום הדין העתיד, ואדרבה יגדילו הפקצרה עליו, ויקים מה שאמר שלמה המלך עליו השלום (קהלת ט, י'): "כל אשר תמצא דף לעשות בכתף עשה" — בכתף דיקא, דהינו שכל כל פנים יתאמץ בעצמו בכל כחו להחזיק ושיבות ותלמודי תורה ושאך דברים האמורים בקרא הזה (ישעיה שם), וינקה שיהיו נקראים אלו הבנים על שמו, וקמו שכתבנו למעלה (פרק ט"ו, ו) ועל ידי זה יהיה לו יד ושם למעלה בבית השם טוב מבנים ומבנות, וקמו שכתוב בקרא (ישעיה נז, דה), ובזה יניח רגזו של השם יתברך מעליו אחרי שהוא עשה כל מה שכתבנו.